

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรการเกษตรและ สิ่งแวดล้อม

ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมูลฝอย: กรณีศึกษา

เทศบาลตำบลแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวเพ็ญภา คั่นรังกลาง

มกราคม 2546

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์คุณุต เพ็งอัน

ภาควิชา/ คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษาเรื่องความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการ การจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่โจ้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย ค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมูลฝอย และศึกษามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการ จัดเก็บขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างประเภทครัวเรือนทั่วไปและกลุ่มตัวอย่างประเภทประกอบธุรกิจ ร้านค้า การศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประเภทครัวเรือนทั่วไปจำนวน 374 ตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างประเภทประกอบธุรกิจร้านค้าจำนวน 211 ตัวอย่าง หลังจากนั้นนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สม การ ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อหาสมการความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม อีกทั้ง ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความแตกต่างระหว่างมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการ จัดเก็บขยะของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ T-test

สำหรับกลุ่มตัวอย่างประเภทครัวเรือนทั่วไป ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 41- 50 ปี และสมรสแล้ว ซึ่งมีการศึกษาระดับประถมศึกษา และ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยจำนวน 4 คน มีบ้านเป็นของตนเอง และมีอาชีพรับจ้าง โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,001- 8,000 บาท และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 4,000 บาท สำหรับปริมาณขยะมูลฝอยจากครัวเรือน ส่วนใหญ่มีปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 2.612 กิโลกรัม/วัน ซึ่งเป็นขยะย่อยสลายได้ มีปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 38.99% ขยะรีไซเคิลมีปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 56.57% และขยะอันตรายมีปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 4.46% อีกทั้งส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างประเภทครัวเรือนทั่วไปยังไม่ใส่ใจต่อประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บขยะและด้านการกำจัดขยะ แต่เห็นด้วยในด้านการโยกย้ายการจัดการขยะ

ด้านความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม พบว่า กลุ่มตัวอย่างประเภทครัวเรือนทั่วไปมีมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะเป็นจำนวน 34.41 บาท/เดือน/ครัวเรือน เนื่องจากเห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอย ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการเก็บค่าธรรมเนียมแบบ “ต่อครัวเรือนต่อเดือน” นั้นเหมาะสมแล้ว

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะของกลุ่มตัวอย่างประเภทครัวเรือนทั่วไป พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมากที่สุด คือ ขยะรีไซเคิล รองลงมา คือ ขยะย่อยสลายได้ อาชีพ และเพศ ตามลำดับ โดยพบว่า เพศหญิงมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมมากกว่าเพศชาย ผู้ที่ประกอบอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งถ้ามีขยะย่อยสลายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้มีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมลดลง 0.09768 บาท/เดือน และถ้ามีขยะรีไซเคิลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้มีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมลดลง 0.177 บาท/เดือน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างประเภทประกอบธุรกิจร้านค้า ผลการศึกษา พบว่า ร้านค้าส่วนใหญ่เป็นร้านมินิมาร์ท/ร้านขายของชำ มีระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 5 ปี และเจ้าของร้านสมรสแล้ว โดยมีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีจำนวนพนักงาน (รวมเจ้าของร้าน) ไม่เกิน 2 คน ซึ่งร้านค้าส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,001 - 8,000 บาท โดยเป็นร้านของตนเอง ซึ่งมีจำนวนลูกค้าโดยเฉลี่ยต่อวันประมาณ 11 - 20 คน สำหรับปริมาณขยะมูลฝอยจากร้านค้าส่วนใหญ่มีปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 4.64 กิโลกรัม/วัน ซึ่งเป็นขยะย่อยสลายได้มีปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 36.31% ขยะรีไซเคิลมีปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 56.58% และขยะอันตรายมีปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 7.17% อีกทั้งส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างประเภทประกอบธุรกิจร้านค้ายังไม่ใส่ใจต่อประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บขยะและด้านการกำจัดขยะ แต่เห็นด้วยทางด้านการโยกย้ายการจัดการขยะ

ด้านความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม พบว่า กลุ่มตัวอย่างประเภทประกอบธุรกิจร้านค้าส่วนใหญ่มีมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะ 37.96 บาท/เดือน/ร้าน

T136848

เพราะเห็นว่าปัญหาขยะเป็นปัญหาสังคมต้องช่วยกันแก้ไข ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการเก็บค่าธรรมเนียมแบบ “ค่อครัวเรือนต่อเดือน” นั้นเหมาะสมแล้ว

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะของกลุ่มตัวอย่างประเภทประกอบธุรกิจร้านค้า พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมากที่สุด คือ รายได้ รองลงมา คือ ระยะเวลาดำเนินการ โดยพบว่า ถ้าร้านค้ามีระยะเวลาการดำเนินการเพิ่มขึ้นอีก 1 ปี จะทำให้มีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น 0.216 บาท/เดือน และถ้าร้านค้ามีรายได้เพิ่มขึ้น 1,000 บาท/เดือน จะทำให้มีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น 0.16 บาท/เดือน

ผลการทดสอบความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะของกลุ่มตัวอย่างประเภทครัวเรือนทั่วไปและกลุ่มตัวอย่างประเภทประกอบธุรกิจร้านค้า พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

The objectives of this research are to study the procedure of solid waste management of Tumbon Maejo municipality, to study the factors affecting the willingness to pay for solid waste management fee, and the value of willingness to pay for solid waste management fee by households and stores. Three hundred and seventy four sampled respondents are randomly selected from households and two hundred and eleven sampled respondents are randomly selected from stores. Descriptive as well as inferential statistical techniques are employed in data analysis for frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression for the equation of the willingness to pay for solid waste management fee, and test the hypothesis to find the mean differences by T- test.

The majority of households sampling was married female in 41 – 50 age group with elementary education. In average there are about 4 persons in each family. Most of them has their own house. They are employees with an average income of 4,001 – 8,000 bath per month. The current expenses are not over than 4,000 bath. Most of the solid waste is at 2.612 kilogram/day, the garbage waste at 38.99%, the recycle waste at 56.57%, and hazardous waste of

4.46%. Most of households is not certain about the efficiency of the solid waste collection and waste disposal but they agree with the policy of solid waste management.

If there is an increase in the payment for solid waste management, each household is willing to pay 34.41 baht/month. For this reason, in their opinion, they produce the solid waste, and they think that “ fee per house per month” is already suitable.

The function analysis of willingness to pay for solid waste management fee of households for the first influential factor is the type of recycle waste, and the second is the type of garbage waste, occupation, sex, respectively. Females are willing to pay for fee more than male. The people who are officials/state enterprises have the willingness to pay for fee more than other occupations. If the garbage waste increases 1%, the willingness to pay for fee decreases 0.09768 baht/month and if the recycle waste increases 1%, the willingness to pay for fee decreases 0.177 baht/ month.

For the sampling from stores, most of them runs their business for about 5 years. The owners are married, graduated from elementary schools, and have 2 employees maximum. The income of the stores is at 4,001 – 8,000 bath/month. Most stores are privately owned and has customers about 11- 20 persons per day. The stores' solid waste is at 4.64 kilograms/day, the garbage waste at 36.31%, the recycle waste at 56.58%, and the hazardous waste at 7.17%. Most of stores are not certain about the efficiency of the solid waste collection and waste disposal but they agree with the policy of solid waste management.

If there is an increase in the payment for solid waste management, each store is willing to pay 37.96 baht/month because the solid waste problem is a social problem that should be solved. Most of the participants think that “ fee per house per month” is already suitable.

The function analysis of willingness to pay for solid waste management fee of the stores for the first influential factor is income and second is time. If the store increases the time of process to 1 year, the willingness to pay for fee increases 0.216 baht/month. If the store increases income 1,000 baht/month, the willingness to pay for fee increases 0.16 baht/month.

The result of testing the willingness to pay for solid waste management fee of the households and the stores are different in significance